ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ ..... ชื่อ.....

สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ ..... ชื่อ..... ฯ

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. อภินนฺทุ + อิติ สนธิเป็น ..... ฯ

ข. ตำ + นิพฺพุตำ สนธิเป็น ..... ฯ

ค. พหฺวาพาโธ ตัดบทเป็น ..... ฯ

ฆ. สพฺภิเรว ตัดบทเป็น ..... ฯ

ง. ในสระสนธิ อาเทโส มี ๒ คือ ..... ฯ

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามเช่นไร จัดเป็นสาธารณนาม ฯ

ข. นปุงสกลิงค์ มีการันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ค. สตสหสฺสำ แปลว่าอะไร ฯ เป็นสังขยาชนิดไหน ฯ

ฆ. วิเสสนสัพพนาม แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ง. ติโร, ยทิ แปลว่าอย่างไร ฯ เป็นนิบาตบอกอะไร ฯ

๔. กิริยาศัพท์ใด ชื่อกัมมวาจก ฯ มีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ฯ และในกัมมวาจกนี้ ลงปัจจัยอะไรบ้าง ฯ

๕. กิริยากิตก์ คือ ชิณฺโณ, อารุยฺห แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาธนะมาด้วย

ก. สยนฺติ เอตฺถาติ สยนำ ฯ

ข. เนตีติ นายโก ฯ

๖. จงบอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้

ก. ขตฺติโย (อหำ) อิติ มาโน = ขตฺติยมาโน ฯ

ข. ปตฺโต จ จีวรญฺจ = ปตฺตจีวรำ ฯ

ค. โจรมฺหา ภยำ = โจรภยำ ฯ

ฆ. นครสฺส พหิ = พหินครำ ฯ

ง. สห มจฺเฉเรน ยำ วตฺตตีติ สมจฺเฉรำ (จิตฺตำ) ฯ

๗. ในสมุหตัทธิต และปูรณตัทธิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ชนตา ลงปัจจัยอะไร ในตัทธิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ อ อิ อุ ชื่อ รัสสะ มีเสียงสั้น สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ อา อี อู เอ โอ ชื่อ ทีฆะ มีเสียงยาว ฯ

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. อภินนฺทุ + อิติ สนธิเป็น อภินนฺทุนฺติ ฯ

ข. ตำ + นิพฺพุตำ สนธิเป็น ตนฺนิพฺพุตำ ฯ

ค. พหฺวาพาโธ ตัดบทเป็น พหุ - อาพาโธ ฯ

ฆ. สพฺภิเรว ตัดบทเป็น สพฺภิ - เอว ฯ

ง. ในสระสนธิ อาเทโส มี ๒ คือ แปลงสระเบื้องหน้า ๑ แปลงสระเบื้องหลัง ๑ ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้ ฯ

ก. นามที่ทั่วไปแก่คน สัตว์ ที่ อื่นได้ เหมือนคำว่า มนุสฺโส มนุษย์ ติรจฺฉาโน สัตว์ดิรัจฉาน นครำ เมืองเป็นต้น เป็นสาธารณนาม ฯ

ข. นปุงสกลิงค์ มีการันต์ ๓ คือ อ อิ อุ ฯ

ค. สตสหสฺสำ แปลว่า แสน ฯ เป็นปกติสังขยา ฯ

ฆ. วิเสสนสัพพนาม แบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ฯ

ง. ติโร แปลว่า ภายนอก เป็นนิบาตบอกที่ ฯ ยทิ แปลว่า ผิว่า เป็นนิบาตบอก ปริกัป ฯ

๔. กิริยาศัพท์ใดกล่าวกรรม สิ่งที่บุคคลพึงทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของกรรมนั้นเอง กิริยา ศัพท์นั้น ชื่อกัมมวาจก ฯ มีอุทาหรณ์ว่า สูเทน โอทโน ปจิยเต ข้าวสุก อันพ่อครัว หุงอยู่ ฯ และในกัมมวาจกนี้ ลง ย ปัจจัย กับทั้ง อิ อาคม หน้า ย ด้วย ฯ

๕. ชิณฺโณ แปลว่า แก่แล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ชิรฺ ธาตุ ในความคร่ำคร่า ต ปัจจัย ธาตุมี รฺ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น ณฺณ แล้วลบที่สุดธาตุ ลง สิ ปฐมาวิภัตติ สำเร็จรูป เป็น ชิณฺโณ ฯ

อารุยฺห แปลว่า ขึ้นแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก อา บทหน้า รุหฺ ธาตุ ในความขึ้น ตูนาทิปัจจัย คือ ตูน ตฺวา ตฺวาน มีอุปสัคอยู่หน้า แปลงปัจจัย ทั้ง ๓ เป็น ย ธาตุมี หฺ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ยฺห สำเร็จรูปเป็น อารุยฺห ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกปัจจัย รูป และสาธนะมา ดังนี้

ก. (เขา ท.) ย่อมนอน ในที่นั่น เหตุนั้น (ที่นั่น) ชื่อว่า เป็นที่นอน (แห่งเขา ท.) ฯ ยุ ปัจจัย เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ ฯ

ข. (ผู้ใด) ย่อมนำไป เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่า ผู้นำไป ฯ ณฺวุ ปัจจัย เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ฯ

๖. ได้บอกชื่อสมาสในรูปวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ก. สัมภาวนบุพพบท กัมมธารยสมาส ฯ

ข. สมาหารทวันทวสมาส ฯ

ค. ปัญจมีตัปปุริสสมาส ฯ

ฆ. นิปาตปุพพกะ อัพยยีภาวสมาส ฯ

ง. สหบุพพบท พหุพพิหิสมาส ฯ

๗. ในสมุหตัทธิต มีปัจจัย ๓ ตัว คือ กณฺ, ณ, ตา ฯ ในปูรณตัทธิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ติย, ถ, ฐ, ม, อี ฯ

ชนตา ลง ตา ปัจจัย ในสมุหตัทธิต วิเคราะห์ว่า ชนานำ สมูโห ชนตา ฯ
